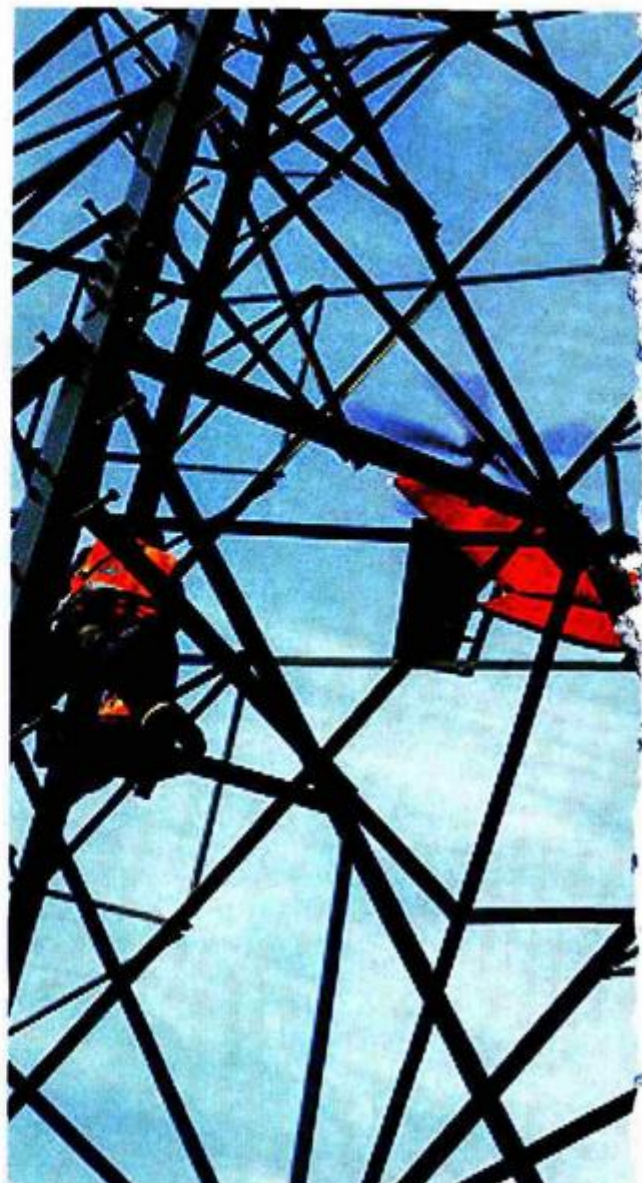

Otvara se tržište Srednjeg istoka

POSLOVI U INOZEMSTVU Hrvatske građevinske tvrtke, primjerice IGH, Dalekovod, Industrogradnja, Đuro Đaković montaža i Lavčević, bilježe velik rast prihoda ostvarenih izvan zemlje, gdje se posljedice krize manje osjete

Sredinom ožujka objavljeno je da su Institut građevinarstva Hrvatske, Konstruktor i Tehnika dobili posao izgradnje autoceste Bar - Boljare u Crnoj Gori vrijedan gotovo tri milijarde eura. Hrvatske građevinske tvrtke dobile su taj posao u konkurenciji austrijskog Strabaga, grčkog Aktora i izraelskog Construction and Housing. Ovo je novi uspjeh hrvatskih građevinskih tvrtki koje imaju dugu tradiciju poslovanja u inozemstvu. Dosadašnja su iskustva raznovrsna s obzirom na to da je riječ o različitim projektima, a uvjeti variraju ovisno o kojoj se državi radi.

Upitali smo predsjednika Uprave Dalekovoda Luku Miličića koje teškoće ta tvrtka susreće na inozemnim tržištima.

- Ne bismo rekli problemima na drugim tržištima, ali su drukčiji zakoni, primjerice na prostoru EU. Mnogo su rigorozniji uvjeti za rad kojima treba udovoljiti. Sve morate puno detaljnije dokazati, od toga da ste opremljeni do načina kako izvodite radove, a ljudi prolaze kroz dosta težu proceduru oko dobivanja dozvola za rad - tvrdi Miličić.

Positivna iskustva

Prema iskustvima Ingre, još jedne uspješne tvrtke na stranim tržištima, uvjeti u inozemstvu posljednjih se godina poboljšavaju.

- Ingra u svoje 54 godine postojanja iz inozemstva nosi tek poneko loše iskustvo, a posljednjih godina i desetljeća, ako se isključi rat u Iraku, posluje uglavnom u uređenim i vrlo profesional-

nim odnosima. Činjenica je da su nam vrata i dalje velikim dijelom otvorena upravo u zemljama gdje smo ime i ugled stekli još prije više desetljeća - tvrdi Danko

DANKO DRUŽIJANIĆ, direktor marketinga Ingre, ističe da uspješno posluje na stranom i domaćem tržištu

ARHIVA BUSINESS HR

Družijanić, direktor marketinga i korporativnih komunikacija Ingre. Ta je tvrtka u regiji prisutna kroz prometnice i objekte na prometnicama, pa tako na Kosovu gradi most, a u Makedoniji cestu, dok se uskoro očekuje početak radova na sarajevskoj obilaznici, gdje je Ingra jedan od partnera.

U regiji jugoistočne Europe, uz osiguranje najčešće stranih izvora financiranja, i dalje se mogu očekivati važniji radovi na infrastrukturi i u energetici. Tu je vrlo aktivan Dalekovod koji je u Albaniji ugovorio izgradnju dalekovoda Tirana - Podgorica, a u Crnoj Gori u konzorciju s tvrtkom Siemens iz Austrije dogovoreno je proširenje postojećih trafostanica, izgradnja kabelskog voda i izgradnja 110 kV dalekovoda. Dalekovod je radi

učvršćivanja svog položaja u Bosni i Hercegovini, uz tada već postojeću tvrtku Dalekovod Mostar d.o.o., akvizicijom preuzeo Tvornicu dalekovodnih stupova u Doboju.

Ugled i konkurentnost

Ipak, prema mišljenju većine građevinara, najveći potencijal za hrvatske tvrtke nije u bližoj regiji.

- Procjenjujemo da su upravo zemlje Srednjeg istoka, Arapskog poluotoka i sjeverne Afrike one u kojima se mogu ostvariti dobri poslovi za hrvatske tvrtke. Imamo ugled i konkurentni smo. Ondje se uglavnom i posljedice svjetske gospodarske krize osjete znatno manje - rekao je Družijanić. Ingra tako u Alžiru radi u tri luke te na isporuci opreme za jednu branu, a u Iraku

DALEKOVOD d.d. Nakon završetka zahtjevnog objekta, otvaraju im se novi poslovi u Kazahstanu

ARHIVA BUSINESS.HR

obavljaju nekoliko poslova popravaka i revitalizacije postrojenja i opreme na hidroelektranama u gradnji te srodan posao na velikom kompleksu bagdadskog ministarstva nafte.

Početkom svibnja u probni je rad pušten dalekovod dužine 390 km Agadyr - Yukgres, koji je tvrtka Dalekovod d.d. izgradila za

kazahstanskog investitora Kegoc. Ta dionica sastavni je dio 1.115 km dugog dalekovoda Sjever - Jug koji će činiti okosnicu elektroenergetskog sustava Republike Kazahstan. O uspjehu svakoga pojedinačnog projekta ovisi otvaranje novih mogućnosti.

- Poslije uspješnog završetka zahtjevnog i važnog

objekta, Dalekovodu d.d. otvaraju se velike mogućnosti za dobivanje novih poslova na perspektivnom kazahstanskom tržištu. Očekuje se ulazak i na tržište Ukrajine gdje smo se predkvalificirali za izgradnju 500 km dugog dalekovoda s još nekoliko tvrtki - zaključio je Miličić.

Krešimir Kovač

HRVATSKA/ INOZEMSTVO

Još uvijek prevladavaju domaći poslovi

Većina prihoda IGH ostvaruje se na domaćem tržištu, ali su prihodi ostvareni u inozemstvu u velikom porastu. Nakon što su prošle godine porasli gotovo 200 posto u odnosu na 2007. godinu, prihodi u prvom kvartalu 2009. godine iznose 9,3 milijuna kuna, a u istom razdoblju lani iznosili su 6,4 milijuna kuna. Prema izvješću Uprave Dalekovoda za prvo tromjesečje ove godine, ostvaren je čak 90-postotni rast na inozemnom tržištu u odnosu na isto razdoblje lani. Kroz projekte u Norveškoj, Albaniji, Crnoj Gori, Kazahstanu te Bosni i Hercegovini Dalekovod je tako prihodovao 83 milijuna kuna. Na domaćem tržištu ostvareno je povećanje od 24 posto.

Sudeći prema izvještaju za 2008. godinu, glavninu prihoda Industrogradnje i dalje čine prihodi od prodaje u zemlji, povećani su 98,3 posto te premašuju 300 milijuna kuna. Ipak, 153 posto rasli su prihodi od prodaje u inozemstvu te iznose 100,4 milijuna kuna.

Đuro Đaković montaža prošle je godine ostvario prihode u iznosu od 215,01 milijun kuna u inozemstvu, što je povećanje od 31,4 posto u odnosu na 2007. godinu, dok su prihodi od prodaje u zemlji smanjeni za 19,4 posto i iznose 153,57 milijuna kuna.

Ipak, velik dio hrvatskih građevinskih tvrtki uglavnom posluje u zemlji. Tako se, primjerice, najveći dio prihoda u 2008. godini tvrtke Hidroelektra Niskogradnja, ili 1,18 milijardi kuna od 1,21 milijardu kuna, odnosi na prihode od prodaje na domaćem tržištu. I tvrtka Lavčević ostvarila je lani 503 milijuna kuna od 529 milijuna kuna na domaćem tržištu.

BROJKE

200

posto porasli su prihodi IGH ostvareni u inozemstvu 2008. godine u odnosu na godinu prije

90

posto iznosi rast Dalekovoda za prvo tromjesečje ove godine na inozemnom tržištu u odnosu na isto razdoblje lani. Na domaćem tržištu ostvareno je povećanje od 24 posto

31

posto lani su rasli prihodi "Đ. Đaković montaže" u inozemstvu u odnosu na 2007.